

Åbent brev til Socialdemokraterne

Kære Socialdemokrater

8. marts-initiativet henvender sig til jer, fordi vi er bekendt med, at I på jeres kongres i september på ny skal drøfte spørgsmålet om prostitution og sexkøb. Det er helt afgørende, hvilket standpunkt I tager, og der er naturligvis meget stor opmærksomhed om de overvejelser, I gør jer. Vi håber, at vi med vores synspunkter kan bidrage positivt til jeres debat.

8. marts-initiativet repræsenterer 27 organisationer og grupperinger, som er nærmere præsenteret på www.8marts.dk. Vi er fælles om at støtte tanken om en kriminalisering af sexkøb ud fra grundige overvejelser af fordele og ulemper samt nationale og internationale undersøgelser.

Vi håber, I vil bruge et par minutter på at læse det følgende og lade det indgå i jeres videre overvejelser.

Den nordiske model

Prostitutionsdebatten raser i Danmark. Omdrejningspunktet burde være sexkøberne og deres ret til at købe sex uanset konsekvenserne for de prostituerede og for samfundet. Men debatten har haft en tendens til i stedet at handle om de mange myter om prostitution som eksempelvis et frit valg, voldtægtsbekæmpende, nødvendig for de handicappede og som noget, der ikke kan begrænses.

Den banebrydende svenske sexkøbslov fra 1999 har været den røde klud i debatten, en lov, som udelukkende blev til virkelighed på grund af det svenske Socialdemokrati. Også i Norge, som indførte et forbud mod sexkøb i januar 2009, tog det norske Arbejderparti og fagbevægelsen førertrøjen på og spillede de afgørende kort i forbindelse med lovens gennemførelse. På Island, som har indført en lignende lov i april 2009, var det krisecenterbevægelsen, der i samarbejde med de Venstre/Grønne gjorde loven til virkelighed.

Denne *nordiske model* til begrænsning og forebyggelse af prostitution og kvindehandel vil få afgørende betydning for fremtidens unge i Norden. Den vil også betyde, at Danmark bliver Nordens bordel. Vi vil se en yderligere vækst i antallet af prostituerede – en udvikling, der allerede er i gang i Nordjylland, hvor bordellernes antal øges på grund af norske sexkøberes ankomst med færgerne.

Prostitution er et socialt problem

I december 2008 drøftede man prostitutionspolitik i Folketinget på baggrund af et beslutningsforslag fremsat af Enhedslisten. Det lykkedes ikke at finde fælles fodslag om en ny prostitutionspolitik. Men én ting var samtlige partier enige om: *Prostitution er et socialt problem*.

Undersøgelser og interviews viser, at mennesker i prostitution ofte ikke har eller kun har kort uddannelse, og nogle er præget af en barndom med vanskelige sociale omstændigheder, der er med til at skubbe dem ud i prostitution. Og der er en overvægt af mennesker med overgrebs erfaringer fra barndommen i prostitution¹. For mange prostituerede er en væsentlig grund til at gå ind i prostitution dårlig økonomi,² ofte i kombination med behov for anerkendelse af, at man dur til noget³ - det, at sexkøberne vil købe en, bliver et plaster på et lavt selvværd.

¹ Prostitution i Danmark, Servicestyrelsen, 2007, s. 67

² Prostitution i Danmark, Servicestyrelsen, 2007, s. 92-93

Danmark har næsten 6.000 prostituerede⁴, heraf er ca. halvdelen udenlandske kvinder, som ud over ringe uddannelsesbaggrund m.m. også ofte slås med fattigdomsproblemer, og de bliver i særlig grad afhængige af alfonser og menneskehandlere, fordi de prostituerer sig i et fremmed land.

Der er altså overvejende tale om socialt sårbare og udsatte mennesker, der sælges eller sælger sig selv i prostitution, fordi de ikke ser andre og bedre alternativer. Og prostitution har en kraftig klassemæssig, kønsmæssig og etnisk slagside.

Nell Rasmussen nævner i sin bog ”Prostitution i Danmark”, at ca. 25 pct. af de prostituerede får svære følger af prostitutionen, og at ca. 50 pct. får følger i større eller mindre omfang⁵. Det vil sige, at *kun en fjerdedel af de prostituerede kommer ud af prostitution uden mén*. Prostitution er i høj grad med til at skabe mennesker, der efter prostitutionen kan have vanskeligt ved eksempelvis at fastholde ordinært arbejde, uddanne sig og være selvforsørgende, have vanskeligt ved at være forældre eller knytte sig til partnere på grund af følelsesmæssige skader fra prostitutionslivet⁶.

Mellem 60 og 95 pct. af de prostituerede, alt efter prostitutionsform, udsættes for vold eller trusler om vold⁷. De mange følger af prostitution kan bl.a. læses på Kompetencecenter Prostitutions hjemmeside.⁸

Det frie valg

Uanset kvinders motiver til at blive prostituerede bør samfundet ikke acceptere retten til at købe prostitution. For prostitution er en fremadskridende, ødelæggende proces. Både de menneskelige og de samfundsøkonomiske omkostninger ved prostitution er store. 8. marts-initiativet anerkender derfor ikke, at præmissen for en dansk prostitutionspolitik skal være ideen om et frit valg. Også mennesker, der, mens de er i prostitution, føler, at det er det rigtige for dem, udsættes for betydelig risiko for varige følger. Ingen kan på forhånd sige, hvem skaderne rammer.

De ganske få danske kvinder, som er kommet ud af prostitution, og som i dag tør stå frem med prostitutionserfaringer og være varme fortalere for et forbud mod sexkøb, var stærke ambassadører for det frie valg, mens de stadig var aktive i prostitution. Men de skader, de har fået i prostitutionen, og som de må leve med resten af tilværelsen, har fået dem til at ændre holdning og kæmpe for, at samfundet begrænser efterspørgslen efter prostitution.

Hvem er sexkøberne?

C. Lautrups undersøgelse fra 2005 viser, at 14 pct. danske mænd⁹, ca. 300.000, har købt sex en eller flere gange i livet. En tredjedel¹⁰, ca. 100.000, er, hvad man kan betegne som vanesexkøbere. Sexkøberne er fortrinsvis helt almindelige mænd, og den største gruppe er samboende/gifte¹¹. Kun 8

³ Hustler – min tid som luksusprostitueret, Nikki, 2000 m.fl. og Aspekter ved Prostitution, Kompetencecenter Prostitution, 2009, s. 25

⁴ Prostitutionens omfang og former, Servicestyrelsen, 2008
www.servicestyrelsen.dk/default.asp?id=146938&sshow=1&itemid=150413

⁵ Prostitution i Danmark, 2007, s. 79

⁶ Aspekter ved Prostitution, Kompetencecenter Prostitution, 2009, s. 19

⁷ Prostitution i Danmark, Servicestyrelsen, 2007, s. 83-85

⁸ www.kcprostitution.dk/page688.asp

⁹ Det skal ikke bare være en krop mod krop-oplevelse, Lautrup, 2005, s. 9

¹⁰ Det skal ikke bare være en krop mod krop-oplevelse, Lautrup, 2005, s. 9

¹¹ Det skal ikke bare være en krop mod krop-oplevelse, Lautrup, 2005, s. 11

pct. kan ikke få sex andre steder¹². Sexkøbernes primære argument for at gå til en prostitueret er, at det er muligt. Tilgængeligheden og det, at det betragtes som i orden, er altså forklaringen på sexkøbet for de fleste mænds vedkommende¹³.

Antallet af prostituerede er øget betragteligt gennem de seneste to årtier, hvilket indikerer, at antallet af kundebesøg er øget betragteligt. Og karakteren af prostitutionsyndelserne er forrået i takt med øget konkurrence og den it-teknologiske udvikling, der gør det muligt at markedsføre og normalisere prostitution i massivt omfang.

Handel med mennesker til prostitution er på verdensplan det mest lukrative forretningsområde for kriminelle grupper, mere lukrativt end våben- og narkohandel. Årsagen til det er sexkøberne. De skaber grundlaget for handel med mennesker til prostitution, og deres penge finansierer et stort og dybt kriminelt miljø. Det er den letteste sag i verden at drive en omfattende alfonseri- og bordelvirksomhed i Danmark.

Virker en sexkøbslov?

I kølvandet på 8. marts-initiativets krav om en sexkøbslov og Dansk Kvindesamfunds kampagne www.tagstillingmand.dk fra marts 2008, som fik stor gennemslagskraft, og som også en del modige socialdemokratiske mænd deltog i, har de danske medier været fulde af artikler om, hvor mange katastrofer der vil ramme Danmark, hvis vi tillader os at gøre det forbudt at købe sex.

Men *den svenske sexkøbslov virker, den virker endda særdeles effektivt*. I 1999 købte 13,6 pct. svenske mænd sex. I dag, 9 år efter, viser J. Kuosmanens undersøgelse, at tallet er faldet til 8 pct.¹⁴

Den svenske efterspørgsel er altså på 9 år reduceret med mere end 40 pct. 70 pct. af den svenske befolkning støtter loven¹⁵. Vigtigst er det, at den unge generation af svenskere *ikke* mener, at det er o.k. at købe sex, hvilket står i modsætning til holdningen blandt danske unge. Der er sket en vigtig ”attitudforändring”, som den svenske strafferetsekspert, professor Madeleine Leijonhufvud kalder det¹⁶. En sexkøbslov er derfor ikke effektiv signalgivning, som fortalere for prostitution påstår, men en effektiv og forebyggende lov.

Det var netop sexkøbslovens formål. Man ville begrænse antallet af sexkøbere for at begrænse markedet for på lang sigt at forebygge, at flere blev sexkøbere eller prostituerede.

Prostitutionstilhængere har også fremført argumentet om, at et forbud får prostitution til at gå under jorden, og at situationen for de prostituerede dermed forværres. Det er et argument, der forudsætter, at man i dag ved, hvad der foregår i sexindustrien. *Men det gør man ikke*. Sandheden er, at prostitution i Danmark i dag sker uden for myndighedernes kontrol. Ingen kontrollerer, hvad der reelt foregår på de mere end 700 danske bordeller, og ingen ved, hvad f.eks. den store gruppe af escortprostituerede bliver udsat for. Sex handles i vid udstrækning via nettet og mobiltelefoner, mørketallene er enorme, og myndighederne fører stort set ikke tilsyn med området.

¹² Det skal ikke bare være en krop mod krop-oplevelse, Lautrup, 2005, s. 13

¹³ Det skal ikke bare være en krop mod krop-oplevelse, Lautrup, 2005, s. 13

¹⁴ Prostitution i Norden, Nordisk Ministerråd, s. 368

¹⁵ Prostitution i Norden, Nordisk Ministerråd, 2008, s. 362

¹⁶ Svensk sexköpslag inspirerar grannar, www.svd.se/kulturnoje/mer/kommentar/artikel_1350623.svd

Da prostitution er *handel* med sex, kræver det, at sexkøberne kan finde varerne, for at der kan ske en kontakt mellem køber og sælger. At overvåge og finde disse kontakter er udelukkende et spørgsmål om prioritering og ressourcer fra samfundets og dermed politiets side.

Desuden fortæller den svenske nationale rapportør om menneskehandel, Kajsa Wahlberg, at sexkøbsloven har fået internationale menneskehandlere til at foretrække at sælge kvinder andre steder end i Sverige, fordi det er blevet besværligt at drive forretning dér. Og den synlige gadeprostitution er minimeret i Sverige¹⁷. Sexindustrien er stort set stagneret i Sverige, mens den er vokset i Danmark. Den svenske sexindustri er i dag den mindste af de nordiske markeder, antallet af prostituerede er under halvdelen af i Danmark, og befolkningen er ca. en fjerdedel større.

Situationen efter en sexkøbslovs indførelse

Forskellen på situationen før og efter en sexkøbslov vil være, punkt 1, at alfonser og menneskehandlere kommer under stærkt pres, det bliver langt vanskeligere at etablere bordelvirksomhed på grund af øget myndighedsfokus, og punkt 2, at sexkøberne vil få det langt vanskeligere, de vil blive draget strafferetligt til ansvar, noget, der altså foreløbig har fået næsten halvdelen af de svenske sexkøbere til at ændre adfærd.

De prostituerede, der fortsætter med at prostituere sig, gør ikke noget kriminelt og vil derfor kunne henvende sig myndighederne for rådgivning og hjælp. Der vil være exitprogrammer til at støtte dem i at komme ud af prostitution, og de vil mærke samfundets nu ikke længere dobbeltmoraliske, men støttende holdning til, at alle bør have mulighed for ordinær uddannelse og arbejde frem for at leve et liv i prostitution.

Alternativet

Fortalerne for legaliseret prostitution og bordellicenser i Danmark, Seksualpolitisk Forum og Sexarbejdernes Interesseorganisation, har været meget optaget af erfaringerne fra lande med legaliserede sexindustrier som New Zealand, Holland og Tyskland. Fordelen ved disse modeller er, at kvinderne i prostitution ikke betragtes som kriminelle og derfor ikke forfølges af politiet. Den samme effekt har vi allerede nydt godt af i Danmark med afkriminaliseringen af prostitution i 1999, en effekt, som må fastholdes ved alene at kriminalisere køberen som den stærke part.

Når det så er sagt, er det væsentligt at fremhæve, at US State Department i sin nyeste Trafficking in Persons Report kategoriserer New Zealand som et land med moderat menneskehandel¹⁸.

Statsbordeller fjerner ikke den kriminelle følgevirkning til prostitution. Ingen myndigheder ved reelt, hvordan forholdene er i den new zealandske sexindustri, fordi der bl.a. ikke føres proaktiv myndighedskontrol på området. Og man har indført en lov, hvis succes bygger på elementer fra arbejdsmiljølovgivningen, men myndighederne kontrollerer ikke arbejdsmiljøet¹⁹.

¹⁷ Den svenske sexkøbslov virker. Interview med Kajsa Wahlberg, national rapportør om menneskehandel, det svenske rigspoliti – læs artiklen på www.8marts.dk/

¹⁸ US State Department Trafficking in Persons Report 2009, www.state.gov/documents/organization/123363.pdf

¹⁹ Report of the Prostitution Law Review Committee on the Operation of the Prostitution Reform Act, 2003, www.justice.govt.nz/prostitution-law-review-committee/publications/plrc-report/index.html

I Tyskland har justitsminister Brigitte Zypries startet en undersøgelse af, om man skal ændre prostitutionslovgivningen²⁰, og overvejer en forbudslov. For staten har erkendt, at legaliseringen fra 2002 ikke har virket efter hensigten. Menneskehandelen er vokset, man siger fra officielt hold, at man kun har set toppen af isbjerget²¹. Legaliseringen har ifølge den tyske familieminister Ursula von der Leyen heller ikke virkelig kunnet forbedre de prostitueredes sociale sikkerhed²².

I Holland har man også måttet erkende en delvis fejlslagen prostitutionspolitik. I Amsterdam er bystyret i gang med at opkøbe og lukke halvdelen af bordelkvarteret. Og menneskehandelen er eksploderet, Holland ligger i dag ifølge den hollandske nationale rapportør om menneskehandel nr. 1 på verdensranglisten over lande med menneskehandel, tæt fulgt af Nigeria²³.

Ud over, at legalisering ikke virker efter hensigten, skal man også gøre sig klart, at legalisering reelt set er at gøre alfonseri og rufferi lovligt, altså at gøre det lovligt at tjene på andres prostitution. Det bryder bl.a. med FN's Kvindekonvention, som Danmark har tiltrådt og ratificeret. Det bryder også med erkendelsen af, at prostitution er et socialt problem, og lader de 75 pct. prostituerede, der får skader i større eller mindre grad i prostitution, i stikken.

Ud fra de ovennævnte erfaringer og facts mener vi hverken at det er klogt eller forsvarligt at legalisere udnyttelsen af andres sociale og økonomiske problemer.

Summa summarum

Legalisering fejler, bl.a. fordi den ikke beskytter de prostituerede i tilstrækkelig grad, fordi menneskehandelen øges, fordi myndighederne ikke får bedre kontrol med området, og fordi man ikke beskæftiger sig med efterspørgselsiden. I Sverige, hvor forbuddet nu er 9 år gammelt, mindskes sexkøberne antal betragteligt, de ændrer adfærd, markedet mindskes, og dermed mindskes behovet for prostituerede også.

Opvejer man fordele og ulemper ved de to veje at gå – legalisering eller forbud mod sexkøb – mener vi, at en kriminalisering af sexkøberne står stærkt.

Et forbud mod sexkøb

- signalerer, at det ikke er i orden at udnytte andres sårbare sociale situation for at få sex
- vil lægge den organiserede kriminalitet under stærkt pres i Danmark
- vil få sexindustriens omfang til at stagnere på kort sigt og mindske på lang sigt
- vil på lang sigt gøre gruppen af unge, der går ind i sexindustrien som sexkøbere eller prostituerede, mindre, altså *forebygge, at unge ender i prostitution*
- vil understøtte ligestillingen mellem kønnene og bekæmpe normaliseringen af prostitution

Lær af de andre nordiske lande

Hverken Sverige eller Norge har ladet indførelsen af en sexkøbslov gå hånd i hånd med tilstrækkelige sociale tiltag. Den fejl bør vi ikke begå i Danmark. Man kan eventuelt overveje en

²⁰

www.bmj.bund.de/enid/7a69f79c843fda02d4b73a8740399a09.7027c7706d635f6964092d0935323231093a095f7472636964092d0935323933/Reden/Brigitte_Zypries_zc.html

²¹ www.bmfsfj.de/bmfsfj/generator/BMFSFJ/gleichstellung.did=73022.html

²² www.bmfsfj.de/Kategorien/Presse/pressemitteilungen.did=93274.html

²³ Trafficking in Human Beings – Sixth report of the Dutch National Rapporteur”, 2008, s. 8

indfasningsperiode på 2 år, hvor der kan ske en massiv rådgivningsindsats over for den nuværende gruppe af prostituerede, arbejdes på andre former for forsørgelse, tilbydes gældssanering og behandling. Sexkøbere bør have tilbud om rådgivning og behandling mod eventuel afhængighed af prostitution. Og forandringerne i sexindustrien bør dokumenteres og evalueres.

I indfasningsperioden bør myndigheder – politi, anklagemyndighed og socialarbejdere – ligeledes uddannes til at anvende loven i praksis og støtte mennesker i at komme ud af prostitution. Og der bør etableres varige regionale *exit*programmer for mennesker, der vil ud af prostitution.

Vi står gerne til rådighed for uddybninger og kildehenvisninger. Vi krydser fingre for en socialdemokratisk debat, der vægter ligestilling, social ansvarlighed og menneskerettigheder højest.

Mange hilsner

på vegne af 8. marts-initiativet,

Hanne Helth, talsperson

Mobil +45 61 62 59 60

www.8marts.dk

Kontakt: ottendemarts@yahoo.dk